

Fraxinus ornus

pluimes, bloemes, manna-es

Fraxinus ornus (manna-es) is inheems in Zuidoost-Europa en Turkije, waar hij groeit op droge en onbeschutte rotsachtige kliffen, in droge struikachtige bossen samen met *Amelanchier ovalis*, *Cotinus coggygia* en *Quercus pubescens*. Hij werd voor het eerst beschreven door de Zweedse botanicus Carl Linneaus in 1753. *Fraxinus ornus* is een kleine tot middelgrote boom, maar op voedselarme, ondiepe, rotsachtige bodems is het eerder een grote struik dan een boom. Deze boom kan een enkele stam ontwikkelen, maar ook karakteristieke meerstammige vormen komen voor. De manna-es ontwikkelt een ronde, licht conische en onregelmatige kroonvorm van ongeveer acht tot vijftien meter hoog en breed.

De witte geurende bloemen bloeien in pluimen in mei en bedekken prachtig de hele boom. De bloemen van de *Fraxinus ornus* leveren nectar voor insecten, terwijl de boom zelf een groot aantal vogels en kleinere zoogdieren een nest- en schuilplaats biedt. De samengestelde bladeren zijn geveerd met 5-9 blaadjes, die dof groen en enigszins glanzend zijn. In de herfst kleurt het blad in verschillende tinten, van geel tot karmozijnrood of oranje. De vruchten zijn 2-3 cm lange samara's, die later in de winter door de wind worden verspreid. De schors is glad, grijsachtig van kleur en schilfert op latere leeftijd in kleine stukjes.

Fraxinus ornus is een toekomstbestendige boom. Hij groeit op verschillende bodems en rotsen, van alkalisch tot lichtzuur. Eenmaal gevestigd heeft hij geen water nodig en overleeft hij probleemloos de warmste maanden. Ook wind en strooizout zijn geen probleem voor de manna-es. Op rijke, diepe gronden kan hij een behoorlijke omvang bereiken als hij in de volle zon wordt geplant om de nieuwe scheuten te laten rijpen en om de beste herfstkleur te krijgen. De manna-es kan worden gebruikt in middelgrote tot grotere tuinen en parken, maar ook op meer uitdagende plaatsen in bestrating, bijvoorbeeld brede straten en pleinen. Zelfs op daken en in containers blijft hij prima overeind.

SEIZOENSKLEUREN

BEPLANTINGSTYPES

Boomtypen: hoogstam bomen, meerstammige bomen, karakteristieke bomen, bosplantsoen | **Vormbomen met stam:** meerstammig parasol

TOEPASSING

Locatie: laan, plein, parkeerplaats, park, groenstrook, bakken/containers, daktuin, grote tuin, begraafplaats, verkeer, industrie, kustgebied | **Verharding:** geen, open, dicht | **Beplantingsconcepten:** ecobeplanting, solide beplanting, prairiebeplanting

EIGENSCHAPPEN

Kroonvorm: rond, breed ovaal | **Kroonstructuur:** halfopen | **Hoogte:** 8 - 15 m | **Breedte:** 6 - 12 m | **Winterhardheidszone:** 7A - 9B

STANDPLAATS

Wind: verdraagt wind, verdraagt matige zeewind | **Grondsoort:** löss, zavel, lichte klei, zand, lemige grond | **Voedselrijkdom:** voedselarm, matig voedselrijk, voedselrijk | **Bodemvochtigheid:** zeer droog, droog, vochtig | **Lichtbehoefte:** zon, halfschaduw | **pH-waarde:** zuur, neutraal, basisch | **Biodiversiteit:** bijen, vogels, kleine zoogdieren | **Extreme condities:** verdraagt strooizout, verdraagt droogte, verdraagt luchtverontreiniging, verdraagt hitte, ongevoelig voor essentaksterfte

PLANTKENMERKEN

Bloem: pluimen, opvallend, groot, geurend | **Bloemkleur:** roomwit | **Bloeitijd:** mei - mei | **Bladkleur:** matgroen, heldergroen uitlopend | **Blad:** bladverliezend, ovaal, lancetvormig, gezaagd, geveerd, samengesteld | **Herfstkleur:** geeloranje, oranje, oranje-rood, roodviolet | **Vrucht:** opvallend, rijke vruchtdracht, gevleugeld, trossen | **Vruchtkleur:** roodbruin | **Bastkleur:** grijs | **Bast:** glad, later ruw | **Twijgenkleur:** grijs | **Twijgen:** kaal | **Wortelstelsel:** oppervlakkig, uitgebreid, sterk vertakt